

Nagyszerű művészettörténeti honlapok

Az első művészettörténeti portált 1995-ben *Chris Witcombe* hozta létre, *Művészettörténeti Források a Webben* (Art History Resources on the Web: witcombe.sbc.edu/ARTHLinks.html) címmel. Méretének folyamatos növekedése a képzőművészet tanulmányozásához kapcsolódó weboldalak népszerűségét és változatosságát bizonyítja. Ezek közül néhányat önkéntesek hoznak létre, de többségüket múzeumok és felsőoktatási intézmények üzemeltetik. Tartalmuk különböző mélységű: az enciklopédikustól az egy művészt bemutatóig terjed.

A művészeti portálok általában inkább egy adott témával kapcsolatos információk felkutatására szolgálnak, mint speciális kérdések megválaszolására. Azok a legjobb honlapok, amelyek jó minőségű képeket, hiteles szövegeket szolgáltatnak, intuitív a kivitelezésük, valamint szórakoztató felfedezni őket, és megkönnyítik a művészet tanulmányozását. Konkrét képek lelőhelyének vagy hozzájuk kapcsolódó információk megtalálásához még mindig a Google nyújtja a legjobb segítséget, kivéve a szakértők számára.

Ebben a cikkben 24 nagyszerű, a művészet élvezetét és tanulmányozását szolgáló honlap kiemlése a cél, nem a teljes kínálatot átfogó elemzés. A legjobb portálok a művészettörténeti honlapok széleskörű listáját kínálják. Ilyen például Witcombe fent említett portálja, amely a honlapokat művészettörténeti periódusonként és földrajzi rendszerezés szerint mutatja be; a *Michigani Egyetem Minden Művészeti és Művészettörténeti Linkek „Anyja”* c. honlapja (Mother of all Art and Art History Links Page: www.art-design.umich.edu/mother/); valamint az *Intute* képzőművészeti oldalai (Visual Arts pages of Intute: www.intute.ac.uk/artsandhumanities/visual/) az Egyesült Királyságból. A 24 művészeti honlapot a tartalmuk minősége, technikai és grafikus kivitelezésük alapján választotta ki a szerző, és a hagyományos művészettörténeti területek alapján rendszerezte. Valamennyi nyilvános és angol nyelvű,

nem szerepelnek köztük egyes nagyobb, kutatóknak készült adatbázisok.

Általános témájú honlapok

A művészeti múzeumok által működtetett honlapok szolgáltatják a legjobb információforrásokat a képzőművészet területén. Ezek általában igényes kivitelezésűek, jó minőségű képeket, tudományos szövegeket és oktatási segédanyagokat tartalmaznak. A *Freer Galéria* (Freer Gallery: www.asia.si.edu) például rengeteg információt nyújt az ázsiai művészetről. A *Brit Nemzeti Könyvtár* teljes kéziratokat szolgáltat gyűjteményéből (The British Library: www.bl.uk/onlinegallery/virtualbooks/viewall/). Egy speciális lapozószoftver (Turning the pages) segítségével át lehet böngészni az olyan jelentős műveket, mint például *Leonardo* kéziratait és *VIII. Henrik* zsolttáros könyvét, az érdekesebb részeket pedig fel lehet nagyítani.

A világ legnagyobb múzeumának honlapján (*Metropolitan Museum of Art = MET*:

www.metmuseum.org) rengeteg forrás érhető el, amelyek beleillenek a múzeum enciklopédikus gyűjtőkörébe, és megfelelnek színvonalának. A honlap *Online Források* része nagyszerű portálként működik, a képzőművészeti linkek a múzeum kuratóriumi részlegei szerint vannak csoportosítva. Több mint 100.000 műtárgy és dokumentum található a *Gyűjteményi Adatbázisban*. Az alapvető adatok mellett a tárgyak származási helyéről, kiállítási történetéről is találunk információkat, valamint tudományos hivatkozásokat is megadtak. A *Heilburnni Művészettörténeti Kronológia* (The Heilbrunn Timeline of Art History: www.metmuseum.org/toah)

a művészettörténet időrendbeli, földrajzi és tematikus felfedezését teszi lehetővé a világ minden tájáról, amelyet a múzeum gyűjteményének darabjaival illusztrálnak. A *Felfedezés és Tanulás* (Explore and Learn) résznel a Hours of Jeanne d'

Evreux miniatűr, illusztrált kéziratát lehet megtekinteni. A MET-nek van a lehető legjobb honlapja, amelyet egy múzeum szolgáltatni tud.

A sok ingyenes képadatbázis közül a VADS Képkatalógus (www.vads.ac.uk/collections/) és a Webes Művészeti Galéria (Web Gallery of Art: www.wga.hu) a leginkább lenyűgözők a tartalom, a képek minősége és a katalógusinformációk tekintetében. Utóbbi egy olyan, elsősorban diákoknak és tanároknak készült adatbázis, amelyben a 12. századtól a 19. század közepéig lehet az európai festményekről és szobrokról információkat keresni. Amíg a Webes Művészeti Galéria színvonalas reprodukciókat szolgáltat megbízható képaláírásokkal, a VADS az Egyesült Királyság különböző gyűjteményeinek képeit tartalmazza részletes katalógusrekordokkal.

A lefedettség tekintetében páratlan a Flickr (www.flickr.com) és a Google Képek; utóbbi minden képet tartalmaz, amelyet a Google valaha indexelt, és még pár tízmillió fotót a Life magazin archívumából (images.google.com/hosted/life). Kiváló portál a képkereséshez a Digitális Képek Gyűjteményei Wiki (digital-image-collections.wikispaces.com), melyet a Wellesley College hozott létre a gyűjtemények minőségi képeinek és katalógusinformációinak szabad és korrekt használata érdekében. Az oldal korszakonként, földrajzi területenként és közreadók szerint van rendszerezve, és múzeumi, könyvtári, illetve szabad felhasználású honlapokra (pl. Flickr, Wikimedia Commons) mutató linkeket egyaránt tartalmaz.

Beth Harris és Steven Zucker művészettörténészek hozták létre a Technológiai Divatintézet „Okos Történelem” c. honlapját (Smart History: smarthistory.org) a művészettörténeti kutató kurzusokhoz egyfajta multimédiás webtankönyvként. Az Oktatási Webby Díj 2009-es nyertese ez a hatékonyan és nagyszerűen kivitelezett honlap. A tartalom stílus és időrend szerint szervezett; szövegeket, képeket, hanganyagokat és videókat egyaránt tartalmaz. A nagy felbontású képeket a Flickrból lehet letölteni, Creative Commons licenc alatt.

Őskori művészet

Két őskori barlangban (Chauvet-pont-d'arc és Lascaux) kínál virtuális bemutatót a Francia Kulturális és Kommunikációs Minisztérium egyik régészeti honlapja (www.culture.gouv.fr/culture/arcnat/

en/). Nem csak a tudományos kutatásokról lehet itt olvasni, de fel tudjuk fedezni a barlangokat is, amelyek amúgy zárva vannak a nagyközönség előtt, valamint megvizsgálhatjuk a falfestmények részleteit, és olvashatunk az őskori életről és művészetről is.

Ókori művészet

A Nova Online Piramisok honlapja (www.pbs.org/wqbh/nova/pyramid) átfogó bemutatást ad az ókori Egyiptomról, a piramisokról és az ásatásokról. A gízai emlékhelyek panorámáit bemutató videók, képek és alaprajzok Luxorból és Karnakból mind nagyszerű minőségűek, élővé varázsolják az ókori csodákat. A térképek, diagrammok és alaprajzok/keresztmetszetek hasznosak a komoly kutatáshoz.

Egy másik kiváló oldal Egyiptom tanulmányozásához az Örök Egyiptom honlap (www.eternaegypt.org), amelyet az IBM és az Egyiptomi Kulturális és Természeti Örökség Dokumentációs Központ együttműködésével hoztak létre. Fejlett technológiákat használtak az ókori egyiptomi kultúra inter-aktív élményként való bemutatásához. A kattintható térkép és kronológia felfedezése mellett a látogató múzeumonként, régészeti lelőhelyenként és témakörönként kereshet információkat építészet, mezőgazdaság és közlekedés témakörökben, vagy akár típusok szerint is: műtárgyak, személyek és helyek. A multimédiás anyagok között jó minőségű képek, az egyiptomi műemlékekről és régiségekről készült háromdimenziós rekonstrukciók, virtuális környezetek és panorámaképek egyaránt találhatóak.

A Google beépítette a Google Earth programjába egy háromdimenziós réteget az ókori Rómáról (earth.google.com/rome), amely lehetővé teszi a látogatóknak, hogy elrepüljenek abba a Rómába, ahogyan az időszámításunk szerint 320-ban kinézett, végigvezeti őket a híres épületekben, mint például a Forum Romanum és a Kolosszeum, valamint betekintést nyújt a rómaiak életmódjába is. A program használatához le kell tölteni a Google Earth, az Ancient Terrain, az Ancient Roman Landmarks és az Ancient Roman Buildings szoftvereket.

Középkori művészet

A Chartres: Notre-Dame székesegyház honlap (images.library.pitt.edu/c/chartres/), amelyet a Digitális Kutatókönyvtár üzemeltet a Pittsburgi

Egyetemen, a franciaországi Chartres város gótikus katedrálisáról nyújt képi dokumentumokból álló gyűjteményt. Ez több mint háromezer, nagy felbontású (3000 pixel) képet tartalmaz: kereshető és

böngészhető fotókat, térképeket és illusztrációkat. Ezenkívül interaktív ábrák is vezetnek a képekhez és a részletes katalógusrekordokhoz.

A *Középkori Illusztrált Kéziratok* (Medieval Illuminated Manuscripts: www.kb.nl/manuscripts) adatbázis a *Holland Királyi Könyvtár* és a *Meermann-Westreenianum Múzeum* gyűjteményéből készült. Az alkalmi látogatók virtuális tárlatvezetésen vehetnek részt (a „Highlights” menüpont alatt), míg a komoly kutatók aprólékos részletes-gű katalógust használhatnak. Különösen hasznos az *Iconclass* kategóriái szerinti böngészés lehetősége.

Reneszánsz művészet

Az *Univerzális Leonardo* oldal (www.universal.leonardo.org), amelyet *Martin Kemp* és *Marina Wallace* művészettörténészek felügyelnek, egy egyedülálló forrásgyűjteményt szolgáltat, amely *Leonardo da Vinci* minden tevékenységi területét lefedi. A festmények, kéziratok, rajzok, találmányok részletes leírásai és digitális képei mellett a honlap interaktív kronológiát is tartalmaz, amely a Leonardo művei közti tematikus összefüggéseket is mutatja. Ezenkívül interaktív játékokra és tevékenységekre is van lehetőség, képek láthatók a Leonardo festményeiről készült tudományos elemzésekről, valamint alapos cikkek és bibliográfiák, továbbá a kapcsolódó honlapok linkjei is megtalálhatók.

Barokk művészet

A *Nélkülözhetetlen Vermeer* (Essential Vermeer: www.essentialvermeer.com) az egyik legjobb nyilvános művészettörténeti webhely. *Jonathan Janson* festő hozta létre a honlapot, amely 3000 képből, 200 hangfelvételtől és 500 önálló weboldalból áll. A *Teljes Interaktív Vermeer Katalógus* nagy felbontású képeket és hozzájuk kapcsolódó, részletes katalógusrekordokat tartalmaz. A virtuális galériában a képeket méretarányosan lehet megtekinteni, amely egy újszerű és fontos megjelenítési mód az online galériáknál. Kiegészítésként részletes információkat lehet találni Vermeer életéről, festményeiről és technikájáról, emellett az interak-

tív térképeket és kronológiát tartalmazó honlap átfogó ismereteket ad a festő képeinek kulturális és művészeti kontextusáról is.

A 19. század művészete

A washingtoni *Kongresszusi Könyvtár* és a *William Blake Archívum* finanszírozásával létrejött www.blakearchive.org honlapon a közönség megtekintheti Blake illusztrált könyveinek, rajzainak, festményeinek, grafikáinak és kéziratainak jó minőségű elektronikus reprodukcióit. A jelentősebb múzeumok és könyvtárak hozzájárulásának köszönhetően a képek és szövegek nagyszerű műszaki és tudományos színvonalon készültek. A fejlett technológia segítségével a katalógus, az adatbázis és a tudományos eszközök jó forrást kínálnak a kezdőknek és a haladóknak egyaránt. A *Rosetti Archívum* (www.rossettiarchive.org) egy másik projekt, amely hasonló módon egy művész vizuális és szöveges műveinek egységbe rendezését célozta meg.

20. századi és kortárs művészet

A *Virtuális Művészeti Adatbázis* (www.virtualart.at) úttörő a gyorsan kibontakozó digitális installáció művészetének dokumentálásában. A médiaművészek, kutatók és intézmények együttműködésének köszönhetően videodokumentációkat, technikai adatokat, felületeket, megjelenítőket és szakirodalmat mutat be. Az adatbázis hierarchikus teaurusz segítségével kereshető műalkotások, publikációk, személyek, események vagy intézmények neve/címe szerint.

2008 tavaszán indult a *Watzek Könyvtárban* (*Lewis and Clark College*) a *Kerámia Adatbázis* (Access Ceramics: accessceramics.org), a kortárs kerámiákról készült képek növekvő gyűjteménye. Az egyszerű és elegáns kivitel, a világos elrendezés az egyik legkönnyebben használható forrássá teszi. Böngészhető legördülő menük segítségével, különböző szempontok szerint: művész, bevonat/felület, anyag, tárgytypus, technika és hőmérséklet. A képek és a kiváló katalógusinformációk a honlapon és a Flickren keresztül is hozzáférhetők.

Ázsiai művészet

Egy meggyőződéssel Hiroshige-rajongó tette közzé az *Ando Hiroshige Fametszetei*

(www.hiroshige.org.uk) honlapot, amely elsősorban a képek tematikus rendezettsége szempontjából érdekes. Szintén hasznosak a HTML-ben elérhető digitalizált könyvek a művészeiről. A honlapon található szöveg minimális.

A *Nemzetközi Dunhuang Projekt* (idp.bl.uk) valóban nemzetközi jelentőségű. A képek, műtárgyak, textíliák, régi fotók és térképek adatbázisa az Egyesült Királyságból, Kínából, Franciaországból, Németországból, Japánból, Oroszországból és más országokból is gyarapszik. A honlap a Dunhangból (a nyugat-kínai Góbi sivatag szélén található oázisvárosból) és egyéb, a Selyemút mentén előforduló régészeti lelőhelyekről származó tárgyairól készült. Nagy felbontású képekhez és átfogó katalógus- és kontextuális információkhoz nyújt hozzáférési lehetőséget. A részletes megőrzési és technikai információk mellett értékes anyagokat kínál a Selyemút tanításához és tanulmányozásához is.

Iszlám művészet

A *Határok Nélküli Múzeum* által, egy európai uniós projekt keretében indított, *Az Iszlám Művészetének Felfedezése* portál (www.discoverislamicart.org) képzőművészeti és építészeti képeket, illetve dokumentumokat szolgáltat a mediterrán régióból. Az adatbázis fejlett keresési funkciókkal rendelkezik; műtárgyakat, műemlékeket és történelmi emlékhelyeket mutat be Portugáliából, Spanyolországból, Olaszországból, Marokkóból, Tunéziából, Algériából, Egyiptomból, Jordániából, Palesztinából, Szíriából, Törökországból, Németországból, Svédországból és az Egyesült Királyságból. A tárgyak közül néhány kevésbé ismert vagy korábban egyáltalán nem tanulmányozták őket. Találhatók itt még hasznos anyagok tanároknak, valamint egy áttekintés a mediterráneum iszlám művészetéről.

A *Szaúdi Aramco Világ* (Saudi Aramco World) honlapot azért hozták létre, hogy bővítsék az ismereteket az arab és a muszlim világ kultúrájáról, történelméről és földrajzáról. Virtuális kirándulásokat tehetünk az Alhambrában (saudiaramcoworld.com/issue/200604/alhambra), és a törökországi Szulejmán Mecsetben (saudiaramcoworld.com/issue/200605/suleymaniye). A 360 fokos panorámaképekből álló virtuális túrák során körbenézhetünk, ráközelíthetünk egyes részletekre, majd továbbléphetünk egyik másik helyre.

Amerika művészete

A *Reed College*-ban fejlesztett, *Uxmal, Kabah, Sayil, and Labnà Maja Városok Építészete, Rekonstrukciója és Képi Dokumentálása* (academic.reed.edu/uxmal/) honlap célja, hogy érdeklődést keltsen a híres maja emlékhelyek iránt, jó minőségű, részletes képek segítségével. Az építmények és szobrok képei mellett 19. és 20. századi rajzok, nyomatok és fényképek is találhatóak, amelyeken össze lehet hasonlítani az épületeket felújítás előtt és után. A vizuális dokumentumokat hasznos szövegek egészítik ki a kulturális kontextusról.

Építészet

Az *Artifice Inc.* egy háromdimenziós modellező szoftvert készítő vállalkozás, amely az építészetre koncentrálna. A cég által létrehozott, lenyűgöző *Nagyszerű Épületek Gyűjtemény* (www.greatbuildings.com) mintegy ezer épületet mutat be fényképek, építészeti rajzok, integrált térképek és kronológiák, háromdimenziós épületmodellek, kommentárok, bibliográfiák és weblinkek segítségével. Az adatbázis kategóriák szerint kereshető, például: korstílus, épülettípus, időszak, éghajlati öv, ország, valamint épületek, építésszek és helyek szerinti indexek is vannak hozzá. A rekordokat összekötötték az *Architecture Week* magazinnal.

Az *Igazi Virtuális (Real Virtual)* honlapot eredetileg az egyetemi oktatás támogatására hozták létre a Columbia Egyetemen (www.learn.columbia.edu/ha/), de bárki számára hasznos lehet, aki érdeklődik az építészet, a művészettörténet vagy a régészet iránt. A honlap virtuális panorámákat és interaktív alaprajzokat mutat a legfontosabb építészeti emlékekről az athéni Akropolisztól a pennsylvaniai Fallingwaterig. Egyik különösen hatásos érdekessége *Jacopo de Barbari* 1500-ban Velencéről készített térképének interaktív változata.

Fényképészet

A *George Eastman Ház* (a Fényképészet és Film Nemzetközi Múzeuma) és a *Nemzetközi Fényképészeti Központ* közös projektje keretében hozták létre a *Photomuse* (www.Photomuse.org) honlapot, amely online hozzáférési lehetőséget kínál a két intézmény gyűjteményéhez és a fotózás történelmével kapcsolatos forrásokhoz. A kereshető adatbázis mellett a „Kronológia” rész részletesen

bemutatja a fényképészet történetét, valamint kereszthivatkozásokat tartalmaz politikai és kulturális eseményekre.

**/CHEN, Ching-Jung: Great websites for art history. =
Collection Building, 28. köt. 4. sz. 2009. p. 155–158./**

(Szalóki Gabriella)